

КАФЕДРА ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

СИЛАБУС

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИЗОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	другий
Ступінь вищої освіти:	магістр
Галузь знань:	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність:	С4 «Психологія»
Освітня програма:	«Психологія (поліцейські)»
Форма здобуття вищої освіти:	заочна
Мова навчання:	українська
Форма підсумкового контролю:	екзамен
Рік набору:	2026

Галич Марина Юріївна, доктор філософії, доцент, доцент кафедри юридичної психології; <https://orcid.org/0000-0002-3690-4402>

Контактний телефон: 0934270952

Електронна адреса: E-mail k015@navs.edu.ua.

Дні консультацій: вт

Очні: відповідно до окремого графіка кафедри

Онлайн: maryna_halych@ukr.net

Сторінка дистанційного курсу (посилання)

<https://osvita.navs.edu.ua/md/course/view.php?id=573>

1. Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кризової психології» – поглиблене вивчення феномену «психологічна криза», ознайомлення слухачів із особливостями проживання різних видів криз, формування професійних навичок надання психологічної допомоги. Сформуванню у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про поняття та феноменологію критичних станів та кризових періодів в житті, оволодіти формами та методами психологічної допомоги і підтримки особистості в

кризовому стані.

Тривалість – 3 кредити, загальна кількість годин – 90; годин аудиторних – 14; самостійна робота – 76.

Заочна форма навчання. Види занять: лекції, семінарська заняття, практичні, самостійна робота.

Методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (розв'язання задач та виконання інших практичних завдань), навчальна робота під керівництвом викладача та ін.

Поточний контроль проводиться на усіх видах аудиторних занять у формі усного, письмового опитування, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, тестування

Підсумковий контроль застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F).

Пререквізити (Prerequisite). Дисципліна викладається на першому курсі.

Постреквізити (Postrequisite). Засвоєння дисципліни створює основу для подальшого формування професійних компетентностей щодо надання психологічної допомоги особам у кризових, екстремальних і психотравмувальних ситуаціях.

2. Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентність, якою повинен оволодіти здобувач освіти
Для здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти магістр зі спеціальності С4 «Психологія»	
Програмні результати навчання: ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та	Загальна компетентність, якою повинен оволодіти здобувач вищої освіти: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації. ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги особам (групам осіб) у складних життєвих ситуаціях.
--	---

3. Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

- здатність критично осмислювати сучасні теоретичні підходи до розуміння психологічних криз, їхніх причин, механізмів розвитку та наслідків для особистості, групи й суспільства;
- здатність аналізувати актуальні проблеми кризової психології, зіставляти наукові концепції та оцінювати можливості їх застосування у професійній діяльності;
- здатність розпізнавати психологічні прояви кризових станів, визначати чинники ризику та ресурси подолання криз з урахуванням індивідуальних, вікових і соціокультурних особливостей людини;
- здатність добирати й застосовувати науково обґрунтовані методи психологічного оцінювання осіб у кризових ситуаціях, інтерпретувати результати та визначати потреби у психологічній допомозі;
- Здатність встановлювати підтримувальний психологічний контакт, здійснювати кризову комунікацію та враховувати особливості взаємодії з людьми, які переживають втрату, насильство, вимушене переміщення або інші травматичні події;
- здатність планувати й здійснювати психологічну допомогу у кризових ситуаціях у межах професійної компетенції, обґрунтовано

добираючи методи стабілізації стану та підтримки адаптаційних ресурсів особистості;

– здатність оцінювати загрози життю та безпеці людини, визначати необхідність невідкладного реагування, перенаправлення до інших фахівців і міждисциплінарної взаємодії;

– здатність розробляти психоосвітні та профілактичні заходи, спрямовані на зміцнення психологічної стійкості, розвиток навичок саморегуляції та підтримку психічного здоров'я;

– здатність дотримуватися етичних принципів психологічної допомоги, поважати гідність, автономію та права людини, забезпечувати конфіденційність з урахуванням її професійно обґрунтованих меж;

– здатність оцінювати результативність психологічної допомоги, здійснювати професійну рефлексію та коригувати власні дії відповідно до потреб людини й динаміки її стану.

4. Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Вид роботи ¹	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
Тема 1: Методологічні основи та система принципів кризової психології. Екстрена психологічна допомога.	Практичне заняття, самостійна робота	Законспектувати до словника основні поняття дисципліни: кризова психологія; психологічна криза; кризова ситуація; критична життєва подія; екстремальна ситуація; надзвичайна ситуація; нормативні та ненормативні кризи; вікові, екзистенційні та професійні кризи; криза ідентичності; особистісна та колективна криза; психологічна травма; психотравмувальна подія; колективна травма; психологічні наслідки війни; стрес; дистрес; травматичний стрес; гостра стресова реакція; гострий стресовий розлад; посттравматичний стресовий розлад; комплексний посттравматичний стресовий розлад; розлади адаптації; психологічна вразливість; психологічна дезадаптація; фрустрація; дисоціація; втрата та горювання; невизначена втрата; тривалий розлад горювання; суїцидальна поведінка; суїцидальний ризик; самоушкоджувальна поведінка;

¹ Усі види роботи можливі онлайн або офлайн

		психологічні механізми захисту; стратегії подолання стресу; психологічна адаптація; психологічна стійкість; особистісні ресурси; соціальна підтримка; емоційна саморегуляція; психологічна безпека; психологічне благополуччя; посттравматичне зростання; кризове втручання; перша психологічна допомога; кризове консультування; психологічна стабілізація; оцінювання кризового стану; оцінювання ризиків і потреб; психоедукація; психопрофілактика; психологічна реабілітація; психосоціальна підтримка; травмаінформований підхід; доказово обґрунтовані психологічні інтервенції; повторна психологічна травматизація; вторинний травматичний стрес; вікарна травматизація; професійне вигорання; втома від співчуття; професійні межі; етика психологічної допомоги; супервізія; міжпрофесійна взаємодія. Скласти мультимедійну презентацію за темою лекції. Написати доповідь за переліком тем
Тема 2: Психодіагностичний інструментарій та методи дослідження стану осіб у кризових ситуаціях.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Законспектувати до словника основні поняття дисципліни. Скласти мультимедійну презентацію за темою лекції. Написати доповідь за переліком тем. Опитувальник для скринінгу посттравматичного стресового розладу. Контрольний перелік питань для оцінки ПТСР (PCL-5). Шкала самооцінки наявності ПТСР (PCL-C). Цивільна версія. «Контрольний перелік життєвих подій» (LEC).
Тема 3: Особливості надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Законспектувати до словника основні поняття дисципліни. Скласти мультимедійну презентацію за темою лекції. Підготуйте одне із запропонованих завдань (на Ваш вибір):

		1. Порівняльний аналіз форм психологічної допомоги у кризових ситуаціях. Підготуйте таблицю, у якій порівняйте першу психологічну допомогу, кризове консультування та психотерапевтичну допомогу за метою, завданнями, умовами надання, тривалістю та вимогами до професійної підготовки фахівця. 2. Алгоритм надання першої психологічної допомоги в роботі поліцейського. Розробіть послідовність дій поліцейського під час взаємодії з особою, яка пережила кризову подію. Відобразіть оцінювання безпеки, встановлення контакту, з'ясування нагальних потреб, надання підтримки та залучення відповідних служб. 3. Аналіз практичної ситуації надання психологічної допомоги. На основі навчального або змодельованого випадку визначте психологічні потреби постраждалої особи, можливі ризики та ресурси підтримки. Обґрунтуйте послідовність допомоги й окресліть межі компетентності поліцейського. 4. Особливості підтримувального спілкування з людиною у кризовому стані. Підготуйте приклад діалогу поліцейського з постраждалою особою. Поясніть доцільність обраних висловлювань і прийомів активного слухання. Наведіть приклади комунікативних помилок та запропонуйте коректні альтернативи. 5. Психологічна допомога особам, які переживають втрату. Розкрийте особливості психологічної підтримки людини у процесі горювання. Проаналізуйте роль індивідуальних потреб, соціального оточення та культурних особливостей у виборі способів допомоги. 6. Особливості надання психологічної допомоги дітям і
--	--	--

		підліткам у кризових ситуаціях. Підготуйте рекомендації щодо встановлення контакту, урахування вікових особливостей, забезпечення відчуття безпеки та взаємодії з батьками або іншими законними представниками. 7. Психологічна підтримка осіб, які постраждали внаслідок воєнних подій або вимушеного переміщення. Проаналізуйте їхні можливі психологічні та соціальні потреби. Запропонуйте напрями підтримки з урахуванням тривалої невизначеності, пережитих втрат і доступних ресурсів. 8. Етичні засади надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях. Розгляньте навчальний випадок, що містить етичну дилему. Обґрунтуйте рішення з урахуванням поваги до гідності людини, добровільності прийняття допомоги, конфіденційності та меж професійної компетентності. 9. Запобігання повторній психологічній травматизації під час взаємодії з постраждалими. Складіть пам'ятку для працівників поліції щодо організації спілкування та поведінки у кризовій ситуації. Поясніть, як запропоновані рекомендації сприяють психологічній безпеці особи. 10. Міжпрофесійна взаємодія під час надання допомоги у кризових ситуаціях. Розробіть схему взаємодії поліцейського, психолога, медичного працівника та представника соціальних служб на прикладі конкретного навчального випадку. Визначте завдання кожного учасника та порядок передавання необхідної інформації.
--	--	---

5. Основні інформаційні джерела

1. Галич М. Ю. Особливості динаміки емоційних станів поліцейських-учасників операції об'єднаних сил у реабілітаційний період: дис. канд. психол. наук: 053. Київ, 2020. 207 с. URL: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/17885>.

2. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни : навч. посіб. Київ ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2024. 260 с.
3. Євдокимова Н., Зливков В., Лукомська С., Котух О. Особистість в умовах війни: психологічна діагностика та допомога : навч. посіб. Київ, 2025. 198 с.
4. Кокун О. М. Життестійкість і резильєнтність людини в сучасному світі: теорія, дослідження, практика : монографія. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2025. 214 с.
5. Чистовська Ю. Ю. [та ін.] Психологічна резильєнтність особистості в умовах війни : колект. монографія / за заг. ред. Ю. Ю. Чистовської, О. В. Куліш. Черкаси : ЧНУ імені Б. Хмельницького, 2024. 168 с.
6. Овчаренко О. Ю. Управління стресом: практичні інструменти самопомоги : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2024. 248 с. DOI: 10.36994/978-966-388-690-9-2024-248.
7. Чиханцова О. А. Резильєнтність як особистісний ресурс українців в умовах воєнного стану // *Журнал сучасної психології*. 2025. № 2 (37). С. 146–153. DOI: 10.26661/2786-7471/2025-2-16.
8. Дуфинець В., Щербан Т., Гоблик В., Брецько І., Варга В. Психологічна допомога цивільному населенню в контексті негативного впливу війни: проблема вдосконалення законодавства // *Social and Legal Studios*. 2024. Vol. 7, no. 2. P. 242–254. DOI: 10.32518/sals2.2024.242.
9. Spivak Y., Spivak L., Omelchenko S. Psychological assistance in crisis and military challenges: problems of training specialists // *The Modern Higher Education Review*. 2025. No. 10. P. 104–127. DOI: 10.28925/2617-5266/2025.104.
10. Бондзик Д. М. Психологічні чинники схильності до ризику поліцейських-комбатантів : дис. ... д-ра філософії : 053 Психологія / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2025. 323 с.

6. Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Комп'ютер, проектор.

7. Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

1. Політика щодо термінів виконання та перескладання – перескладання заборгованостей проводиться у максимально стислий термін, шляхом виконання усних чи письмових завдань в межах пропущеної теми. Здобувачі, які мають більше трьох заборгованостей, не допускаються до складання підсумкового контролю.
2. Політика щодо академічної доброчесності - згідно з «ПОЛОЖЕННЯМ про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ» (затверджено Рішенням Вченої ради НАВС від 25 жовтня 2022 р., протокол № 14; уведено в дію Наказом НАВС від 04.11.2022 № 1017).

3. Політика щодо відвідування – відсутність на заняттях здобувачів допускається виключно із поважних причин.

4. Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється із дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ: Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187, Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ і Положення про регламентацію забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Національній академії внутрішніх, затверджених рішеннями Вченої ради Національної академії внутрішніх справ та інших нормативних документів і чинного законодавства.

8. Оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Екзамен		Залік	
	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно	A	зараховано
82–89	B	добре	B	зараховано
75–81	C	добре	C	зараховано
64–74	D	задовільно	D	зараховано
60–63	E	задовільно	E	зараховано
0–59	F	незадовільно	F	не зараховано

Розробник:

Марина Галич

Силабус схвалено на засіданні кафедри назва кафедри, протокол від 06.08.2026 року № 24.

Завідувач кафедри
юридичної психології
капітан поліції

Маріанна БУДАНОВА